

Vogelgriep: taken & verantwoordelijkheden

Vogelgriep is niet meer weg te denken uit Nederland. Bij een uitbraak van vogelgriep zijn diverse overheden en organisaties betrokken. In deze factsheet staat beschreven welke landelijke partijen een rol hebben bij vogelgriep en hoe er in Fryslân wordt samengewerkt. In deze factsheet staat niet wat het vogelgriepbeleid is, alleen welke partijen een rol hebben.

Betrokken partijen bij vogelgriep

Welke partijen zijn betrokken als er vogelgriep wordt geconstateerd? Dat hangt er vanaf wáár de vogelgriep is aangetroffen.

Vogelgriep bij Nederlandse pluimveebedrijven

- Het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)
- De Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA)
- De Rijksdienst Voor Ondernemend Nederland (RVO)
- Onderzoeksinstituten, zoals het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) en het Wageningen Bioveterinary Research (WBVR)
- GGD'en
- Gemeenten

Vogelgriep bij wilde vogels in Fryslân

- Veiligheidsregio Fryslân
- De Friese gemeenten
- Wetterskip Fryslân
- Provinsje Fryslân
- It Fryske Gea
- Natuurmonumenten
- Staatsbosbeheer
- Andere (terrein)beheerders, zoals agrariërs, Faunabeheereenheid Fryslân (FBE), Rijkswaterstaat, ProRail, Rijksvastgoedbedrijven en particulieren
- GGD Fryslân
- Het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)
- De Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA)
- Vogelgriepexpertise van het Erasmus MC
- Het Dutch Wildlife Health Centre (DWHC)

Op de volgende pagina's worden de taken en verantwoordelijkheden van alle hierboven genoemde partijen toegelicht.

Wat is vogelgriep?

Hoog-pathogene vogelgriep (hierna 'vogelgriep' genoemd) is een besmettelijke ziekte die voorkomt bij pluimvee (zoals kippen of kalkoenen) en wilde vogelsoorten (zoals eenden, buizerds en zwanen). Vogelgriep kan door veel verschillende griepvirussen worden veroorzaakt.

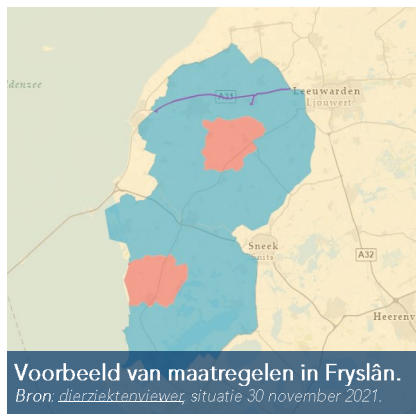
Vogelgriep bij pluimveebedrijven

Bij vogelgriep op een pluimveebedrijf zijn vooral landelijke organisaties betrokken en worden er direct maatregelen getroffen. De hieronder genoemde organisaties hebben hierbij een rol.

Ministerie van LNV

Wanneer er vogelgriep is geconstateerd op een pluimveehouderij stelt het [Ministerie van LNV](#) (Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit) op basis van bestaande wet- en regelgeving een [regeling](#) op. Daarin staan de maatregelen omschreven die gelden rondom het besmette bedrijf, zoals een vervoers- en jachtverbod. Het LNV kan ook landelijke geldende (preventieve) maatregelen treffen zoals de ophokplicht.

- ◆ beschermingszone (3 km)
- ◆ bewakingszone (10 km)

NVWA

De [NVWA](#) (Nederlandse Voedsel en Warenautoriteit) onderzoekt vogelgriep bij pluimveehouders en neemt maatregelen om verspreiding van de ziekte tegen te gaan. Dat houdt o.a. het volgende in:

- Het ruimen van dieren bij besmette bedrijven;
- Het verlenen van ontheffingen aan bedrijven voor het gecontroleerd afvoeren van kippen, mest en eieren tijdens een uitbraak;
- Het plaatsen en verwijderen van borden bij beschermings- en toezichtsgebieden;
- Het afspreken van hygiëneprotocollen met de sector;
- Het handhaven van vervoers- en jachtverboden;
- Het informeren van betrokken burgemeesters (of de voorzitter veiligheidsregio) over de aard van een ziekte en over de maatregelen die LNV treft.
- Informeert de GGD, Infectieziektenbestrijding.

RVO

De [RVO](#) (Rijksdienst Voor Ondernemend Nederland) beantwoordt vragen van ondernemers, consumenten, vogelopvangcentra, hobbyhouders en kinderboerderijen over de maatregelen die LNV neemt. De RVO brengt in

kaart waar vervoersmaatregelen van kracht zijn via de [dierziektenviewer](#). Ondernemers kunnen bij RVO schadevergoeding aanvragen als deze schade lijden door de maatregelen.

Onderzoeksinstituten

RIVM (Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu)

Het [RIVM](#) geeft informatie over de gezondheid in relatie tot vogelgriep.

WBVR (Wageningen Bioveterinary Research)

Het [onderzoeksinstituut Wageningen Bioveterinary Research](#) onderzoekt in opdracht van het NVWA de van vogelgriep verdachte dieren. De resultaten zijn binnen 24 uur bekend bij de NVWA.

GGD

Bij vogelgriep in een pluimveebedrijf informeert de NVWA de GGD. De GGD is alleen verantwoordelijk voor de boer en zijn/haar werknemers en zal volgens de LCI richtlijnen het beleid uitvoeren. Mensen die intensief contact hebben gehad met besmette vogels of langdurig aanwezig zijn geweest in besmette stallen worden virusremmers aangeboden.

Gemeenten

De burgemeester van de betrokken gemeente wordt geïnformeerd door de NVWA over de aard van de ziekte en de maatregelen die LNV treft. De gemeente kan daarna vragen van inwoners en media verwachten.

Bestuurlijke maatregelen

Bij een zoönose, een op de mens overdraagbare dierziekte, kan de minister van VWS, de burgemeester of voorzitter veiligheidsregio maatregelen treffen ter bestrijding van de infectieziekte bij mensen (zie de [bestuurlijke netwerkkaart infectieziekte](#)). De dierziektebestrijding blijft de verantwoordelijkheid van de minister van LNV (zie de [bestuurlijke netwerkkaart dierziekte](#)). In het geval van een zoönose kan op nationaal niveau het Bestuurlijk afstemmingsoverleg zoönosen (BAO-Z) bijeenkomen.

Vogelgriep bij wilde vogels in Fryslân

Dierziektebestrijding is een verantwoordelijkheid van de minister van LNV, maar bij een uitbraak van vogelgriep bij wilde vogels zijn ook veel regionale partijen betrokken. Over de precieze taakverdeling is nog niet alles duidelijk. Voor een gezamenlijke aanpak en goede afstemming is in Fryslân is een multidisciplinair overleg opgestart.

Regionaal overleg coördinatie vogelgriep

Bij de vogelgriepuitbraak eind 2020 is in Fryslân een multidisciplinair overleg opgestart. Er vindt periodiek overleg plaatst tussen betrokken partners waarin afgestemd wordt over omgang met, bestrijding van en communicatie over de vogelgriep bij wilde (water)vogels in de openbare ruimte.

Veiligheidsregio Fryslân

Veiligheidsregio Fryslân zorgt voor de algehele coördinatie van het regionaal overleg coördinatie vogelgriep. De veiligheidsregio zorgt voor een voorzitter en verzorgt de centrale pers- en publiekscommunicatie over vogelgriep.

Friese Gemeenten

Gemeenten hebben een faciliterende rol en zorgen voor een voorziening om kadavers te verzamelen en af te voeren. De gemeente zamelt niet alle karkassen binnen de gemeente in; alleen die op de terreinen die de gemeente zelf beheert. Boerenbedrijven hebben hun eigen kanalen. Mocht het nodig zijn, kunnen ook zij gebruik maken van de inzamelplaats van de gemeente.

De manier waarop invulling aan deze taken wordt gegeven kan per gemeente verschillen. Bovenstaande afspraken zijn de overkoepelende afspraken zoals ze provinciaal zijn gemaakt. Er is altijd ruimte voor maatwerk. Bij calamiteiten heeft de NWWA de regie. De gemeente is hierbij ondersteunend en faciliteert naar behoefte.

Wetterskip Fryslân

Wetterskip Fryslân is terreinbeheerder. Zij is verantwoordelijk voor het opruimen van dode wilde vogels op haar eigen terreinen. Daarnaast beheert het Wetterskip het milieualarmnummer en de app Vogelgriep Wetterskip.

Provincie Fryslân

In gezamenlijkheid met het Wetterskip beheert de Provincie Fryslân het milieualarmnummer. Daarnaast is de provincie als grondeigenaar verantwoordelijk voor het opruimen van wilde dode vogels.

Natuurorganisaties

Het Fryske Gea, Natuurmonumenten en Staatsbosbeheer zijn terreinbeheerders. Zij zijn verantwoordelijk voor het opruimen van dode wilde vogels op hun eigen terreinen.

GGD Fryslân

Bij een op de mens overdraagbare dierziekte zoals vogelgriep stelt de NWWA de [afdeling infectieziektebestrijding](#) van de GGD op de hoogte. De GGD geeft informatie en advies over de dierziekte in relatie tot de gezondheid.

LNV en NWWA

Het LNV heeft de regie bij besmette bedrijven. Verder ligt er een taak om dode wilde vogels op te ruimen. De NWWA onderzoekt dode wilde vogels op vogelgriep. Wanneer er drie of meer dode wilde vogels worden gevonden, wordt dit gemeld bij het [NWWA](#).

Vogelgriepexpert

Een vogelgriepexpert van het Erasmus MC is als adviseur betrokken bij het regionaal overleg.

DWHC

Het DWHC (Dutch Wildlife Health Centre) is het nationaal wildziekten centrum dat ziekten onder in het wild levende dieren in Nederland signaleert en onderzoekt, de opgedane kennis verspreidt en adviseert over eventuele risico's voor mens en dier. Het DWHC zorgt (samen met de NWWA) voor de afvoer van dode vogels die zijn gevonden in gebieden waar nog niet eerder vogels zijn aangetroffen, zodat deze vogels kunnen worden onderzocht. Op de [website van het DWHC](#) kunnen dode dieren worden gemeld.

Andere partijen

Niet alle (terrein)beheerders zijn vertegenwoordigd in het regionaal overleg. Denk hierbij aan agrariërs, [Faunabeheereenheid Fryslân](#), [Rijkswaterstaat](#), [ProRail](#), [Rijksvastgoedbedrijven](#), particulieren etc. Zij worden van informatie voorzien via het reguliere overleg aanwezige partners (direct of indirect) en/of via het LCMS geïnformeerd.

Samenwerkingsstructuur in Fryslân

Voor een gezamenlijke aanpak en goede afstemming over de aanpak van vogelgriep bij wilde vogels is in Fryslân is een multidisciplinair overleg opgestart. Hierbij zijn verschillende partijen betrokken. In het organogram hieronder wordt dat schematisch weergegeven.

Communicatie in Fryslân over vogelgriep

Er is een centraal meldpunt in Fryslân voor het melden van dode vogels. Ook zijn er afspraken gemaakt over de interne en externe communicatie door de betrokken Friese partijen.

Interne communicatie

Whatsappgroep Vogelgriep VRF

Voor de deelnemers van het regionaal overleg coördinatie vogelgriep is een whatsappgroep waarin actuele en urgente informatie kan worden gedeeld die niet kan wachten tot het volgende regionaal overleg. De afdeling crisisbeheersing van Veiligheidsregio Fryslân is beheerder van de app.

Collector App Vogelgriep Wetterskip Fryslân

Wetterskip Fryslân beheert de Collector App Vogelgriep. In deze app kunnen soort, aantal en locatie van dode vogels worden geregistreerd. Medewerkers van het Friese milieualarmnummer voeren de melding ook in op de app. De resultaten zijn [online](#) in te zien. De app is te downloaden in de appstore en is bedoeld voor medewerkers van betrokken organisaties die vooral buiten werken. De app is niet bedoeld voor publiek gebruik. Wetterskip Fryslân heeft een handleiding gemaakt. Deze is te vinden op de Teampagina Vogelgriep.

LCMS

Voor hulpdiensten en Meldkamer Noord-Nederland wordt in LCMS een activiteit bijgehouden.

Teampagina Vogelgriep

De leden van het regionaal overleg coördinatie vogelgriep hebben toegang tot de Teampagina Vogelgriep. Deze wordt beheerd door de afdeling Crisisbeheersing van Veiligheidsregio Fryslân.

Informatieknoppunt (IKP)

Betrokken partners in Fryslân kunnen (coördinatie)vragen over de bestrijding van vogelgriep bij wilde vogels ook stellen via informatieknoppunt@vrfryslan.nl.

Interne afstemming crisisbeheersing

De voorzitter van het regionaal overleg coördinatie vogelgriep heeft periodiek overleg met de afdeling Crisisbeheersing. Wanneer bestuurlijke afstemming noodzakelijk is wordt dit door het afdelingshoofd van Crisisbeheersing meegenomen in de reguliere lijn.

Externe communicatie

Communicatiestrategie

Er is een communicatiestrategie voor de externe communicatie opgesteld, met daarbij gezamenlijke communicatieboodschappen. Deze documenten zijn gedeeld met de communicatiemedewerkers van de leden van het overleg coördinatie vogelgriep en zijn terug te vinden in de Teamsomgeving Vogelgriep en in LCMS.

Publieksinformatie

Op de [website van Veiligheidsregio Fryslân](#) staan publieksinformatie, veel gestelde vragen, handelingsperspectieven en actueel nieuws over de stand van zaken in Fryslân. Ook op de social mediakanalen van Veiligheidsregio Fryslân worden regelmatig actueel nieuws over vogelgriep en handelingsperspectieven gedeeld.

Centraal meldpunt dode wilde vogels

Mensen die dode wilde (water)vogels hebben gevonden, kunnen dit melden bij het Friese Milieualarmnummer: 058 212 24 22. Meldingen die hier binnenkomen worden tussen 08.30-17.00u aangenomen door het KCC van Provincie Fryslân. Voor 08.30u wordt de melding aangenomen door Pricon. Het KCC of de medewerker van Pricon verwerkt de melding in de Collector app Vogelgriep Wetterskip.

Bezoekers pluimveebedrijven

Er is een bezoekersverbod en daarop zijn enkele uitzonderingen en is [hygiëprotocol](#) vereist. Deze is door het NVWA opgesteld.

Opruimen dode wilde vogels

De WUR geeft [adviezen](#) voor het opruimen van wilde vogelkarkassen in buitengebieden. Binnenkort geeft ook de [NVWA](#) hier adviezen over.

Persvragen

Veiligheidsregio Fryslân is voor de pers het eerste aanspreekpunt voor vragen over het centrale beeld in Fryslân en de gezamenlijk gemaakte afspraken. Elke betrokken organisatie kan daarnaast persvragen beantwoorden over de situatie en aanpak in hun eigen gebied(en).